

Kertaus kpl 14

- ▶ Mitä ovat **tuotannontekijät**?
 - ▶ Tuotteen valmistamiseen tarvittavat tekijät: Työvoima, raaka-aineet ja pääoma
- ▶ Mistä tuotteen **hinta** muodostuu?
 - ▶ Valmistajan kustannukset (tuotannontekijät, tuotteen kuljetus)
 - ▶ Tukkukauppiaan kustannukset (esim. varastointi, työvoimakustannukset, kauppiaan oma palkka)
 - ▶ Kauppiaan kustannukset (esim. kiinteistön vuokra, myyjien palkat, kauppiaan oma palkka, mainoskulut)
- ▶ TUOTETTA EI KANNATA MYYDÄ ALLE KUSTANNUSTEN!
- ▶ Miten kysyntä ja tarjonta vaikuttaa tuotteen hintaan?
 - ▶ Jos tuotetta on tarjolla vähemmän kuin ostajia (eli kysyntää) → tuotteen hinta nousee
 - ▶ Jos tuotetta on tarjolla enemmän kuin ostajia (eli kysyntää) → tuotteen hinta laskee
- ▶ Mitä markkinatalous mahdollistaa?
 - ▶ Paremmat tuotteet
 - ▶ Vapaan kilpailun yritysten välillä → hinta pysyy kohtuullisena

Taloukasvun

EDUT

- ▶ Yritykset tuottaa voittoa
 - ▶ Investoi
 - ▶ Ei yleensä irtisano, vaan palkkaa lisää
- ▶ Kunnille ja valtiolle lisää verotuloja
 - ▶ Voidaan kehittää palveluita
- ▶ Tavalliset ihmiset
 - ▶ Enemmän rahaa käytettävissä eli elintasonousee
 - ▶ Vähäinen työttömyys
 - ▶ Palkankorotukset mahdollisia

HAITAT

- ▶ Jos talous kasvaa siten, että ihmiset ostavat enemmän hyödykkeitä
 - ▶ Lisää ilmastonmuutosta ja heikentää ympäristön tilaa (tuotteita tuotetaan enemmän)
 - ▶ Jos haluaa tukea taloukasvua ekologisesti, kannattaisi ostaa siis mielummin palveluita

Kehitysmaissa kasvu vähentää absoluuttista köyhyyttä

Länsimaissa kasvu lisää kiirettä, vähentää vapaa-aikaa → Onko kasvu **todella** sen arvoista?

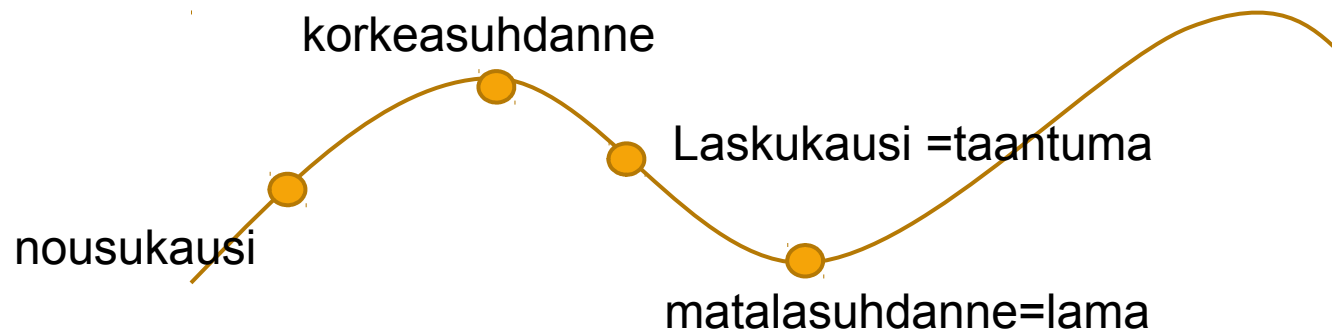
BKT VS.HDI

- ▶ BKT= Bruttokansantuote mittaa tietyn valtion kokonaistuotantoa, johon lasketaan mukaan kaikki tietyssä aikana tuotetut tavarat ja palvelut.
- ▶ Kun lasketaan BKT asukasta kohden, BKT jaetaan valtion asukkaiden määrällä
 - ▶ BTK:sta tunnustetaan taloudellisen kasvun määrä, taloudellinen taantuma ja taloudellinen lama → kun kasvaa hyvinvointi paranee
- ▶ **BKT ei nimittäin kerro, miten hyvinvointi jakautuu maassa ihmisten kesken.**
- ▶ <http://www.globalis.fi/Tilastot/BKT-per-asukas>
- ▶ HDI = Inhimillisen kehityksen indeksi (human development index) kuvaa valtion sijoittumista kolmella mittarilla mitattuna: odotettu elinikä, koulutus sekä elintaso (BKT/henkilö)
 - ▶ **Kuvaa BKT:tä monipuolisemmin hyvinvointia**
- ▶ Asteikko 0-1 (0 on huono, 1 on paras)
- ▶ **Paremmuusjärjestykseen mikä maa pystyy tarjoamaan asukkailleen eniten mahdollisuuksia hyvään elämään**
- ▶ <http://www.globalis.fi/Tilastot/HDI>

Taloukasvu ja suhdanteet

KPL 15

Talouden kasvun vaihteluita kuvataan suhdannekäyrällä

http://www02.oph.fi/etalukio/yhteiskuntaoppi/taloustieto/kansantalouden_hairiot_4.html

Noususuhdanne

Talous kasvaa

Tuotteet käyvät kaupaksi, yrityksillä menee hyvin

Ihmisillä on töitä ja palkat nousevat → voivat kuluttaa enemmän → yrityksille hyvä juttu

Valtio ja kunnat saavat enemmän verotuloja

Laskusuhdanne

Taloukasvu hidastuu

Tuotteet eivät mene kaupaksi, kuten ennen
→ yritykset joutuvat lomauttamaan tai irtisanomaan

Vähemmän verotuloja

Valtiolla enemmän menoja (mm. työttömien kustannukset)

Pitkään jatkunut laskusuhdanne = lama